

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

TERMELŐSZÖVETKEZETEINKRŐL

TERMELŐSZÖVETKEZETI ÜZEMSZERVEZÉSI MÓDSZEREK A MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSON

Az Országos Mezőgazdasági Kiállításon a termelőszövetkezetek pavilonjában öt, szerencsés kézzel kiválasztott, termelőszövetkezet példáján olyan üzem- és munkaszervezési megoldások kerültek bemutatásra, amelyek különböző adottságú termelőszövetkezetekben tanulságos példaként szolgálhatnak.

Ezek közül ebben az ismertetésben a tiszaföldvári Lenin és a baksai Ezüstkalász termelőszövetkezetekben alkalmazott üzemszervezési módszereket írjuk le.

A TISZAFÖLDVÁRI LENIN TERMELŐSZÖVETKEZET

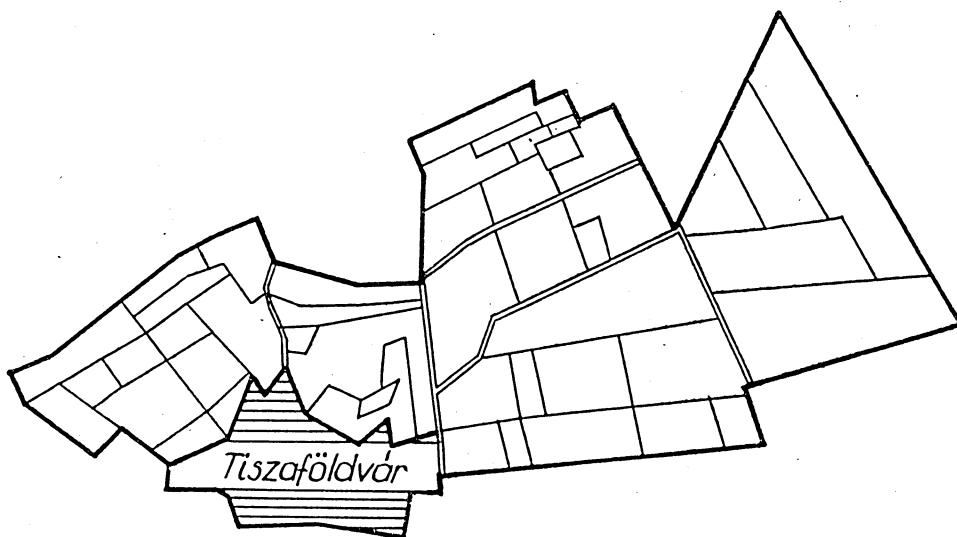
A tiszaföldvári Lenin Termelőszövetkezet példáján a mintaszerű szövetkezeti nagygazdaság üzemi szervezetét, a növénytermelés, az állattenyésztés, a gépüzemeltetés, az értékesítés, a háztáji gazdálkodás szervezését és az új gazdaságirányítási rendszer megkövetelte szervezeti és műszaki fejlesztés módozatait mutatta be a kiállítás.

E termelőszövetkezet gazdasági adottságait és gazdálkodási eredményeit a következők jellemzik:

Éghajlata szélsőséges; az őszi-téli csapadékmaximum, a száraz, nagy hőingadozású, nagy napfénytartalmú tenyészidőszak a jellemző erre az éghajlatra. Talajának 28%-a réti agyag, a többi pedig réti csernozjom. A felszín sík. A föld minősége jó, a szántó átlagos kataszteri tiszta jövedelme 18 aranykorona.

A termelőszövetkezet *közgazdasági adottságai* jók. Kiépített úton megközelíthető megyeközpont, gyár és vasútállomás van a közelében.

Az *üzemgazdasági adottságok* szempontjából jelentős tényező az, hogy a szövetkezet 1948 óta tartó fejlődési folyamat eredményeként vált nagygazdasággá. A *fejlődési folyamat* 1959 és 1963 között volt a leggyorsabb. Ezen időszak alatt sorozatos egyesülések eredményeképpen érte el a gazdaság jelenlegi nagyságát. E fejlődési folyamatnak tudható be, hogy sok ter-

1. ábra. A Lenin Termelőszövetkezet területe

melőszövetkezeti tag közel 20 éves termelőszövetkezeti múlttal rendelkezik. A Lenin Termelőszövetkezet igazi nagygazdaság. Összes területe 7511 kh, amelyből 5906 kh a szántó. A terület összefüggő, de formája eléggé elnyúló, az egyesült termelőszövetkezetek területi elhelyezkedése következtében (lásd az 1. ábrát). A gazdaságban 606 tag, 43 traktorral, 11 kombájnnal, 6 tehergépkocsival dolgozik. A szövetkezet közel 1200 számosállatot tart.

A termelőszövetkezet négyszeresen kitüntetett gazdaság. Elnöke, főagronómusa és párttitkára állami díjasok. Nem csoda, hiszen a gazdaság igen szép eredményekkel dicsekedhet. 1966-ban a gazdaság halmozott bruttó termelési értéke 61,74 millió Ft volt, közös vagyona 58,92 millió Ft-ot, tiszta vagyona 44,25 millió Ft-ot tett ki. A szövetkezeti bruttó jövedelem ugyanebben az évben 1 kh termőterületre vetítve 4566 Ft, egy dolgozó tag közösből származó évi jövedelme 27,5 ezer Ft volt.

Az üzemi szervezet

Az üzemi szervezetről a 2. ábrán közölt szervezeti séma ad áttekintést.

A szántóföldi növénytermelés három üzemegység keretei között folyik. E keretek közé azonban nem tartoznak az üzemegység területén levő állattenyésztő brigádok; azok mint a gazdaság állattenyésztő üzemének termelőegységei tevékenykednek. E szervezeti megoldás révén az egyesült volt termelőszövetkezetek területéből képeztek egy-egy növénytermelő üzemegységet, amelyben zömmel az üzemegységhez közel lakó, az üzemegység területét jól ismerő régi tagság végzi a növénytermelés munkáit.

Fegyelm

Elnö

Építési b

Tüzrendés

Baleselvé

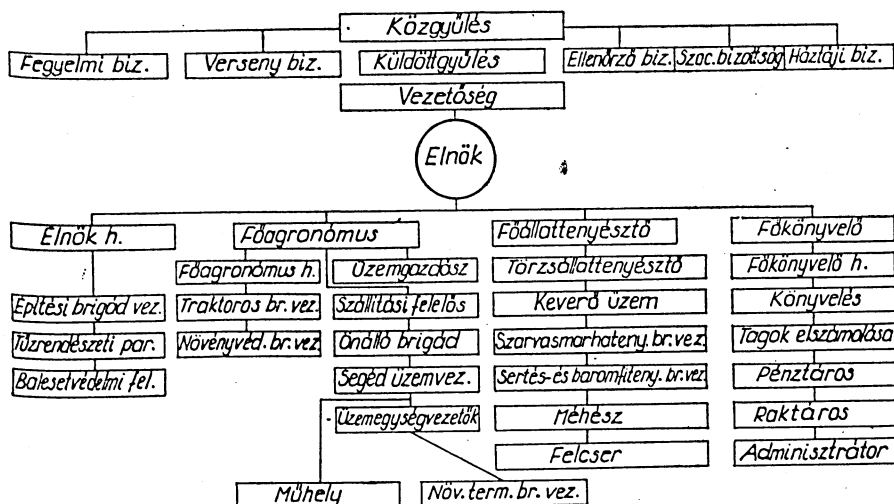
Az
állomán
ténő ta
sága m
ágazati

A
tilag t
brigád'
értekez
lelően.

A
látja el
őrzését
függ a
minőség

A
éven é
máris

A
több m
megbe
főagron
részt.
letet a

2. ábra. A Termelőszövetkezet üzemi szervezete

Az állattenyésztés a nagy tenyészértékű és magas termelési színvonalú állomány többé-kevésbé szakosított elhelyezése, a gazdaság egészéről történő takarmányellátása, a telepek közötti tenyésztési kapcsolatok sokágúsága miatt nem tartozik bele az üzemegységi rendszerbe, hanem önálló ágazati szervezete van.

A termelőszövetkezet nagy gépállományának üzemeltetése központilag történik. Egy, a főagronómus által irányított központi „traktoros brigád” adja a gépeket az üzemegységeknek, a heti kétszeri munkaelosztó értekezleteken bejelentett, megtárgyalt és elfogadott igényeknek megfelelően.

A gépek üzemeltetésének műszaki feladatait a traktoros brigádvezető látja el; ő adja a munkautalványokat is. A munka napi irányítását, ellenőrzését, a teljesítmények mérését azonban az üzemegységvezető végzi, tőle függ a traktorosok prémiuma is. Ez érdekeltté teszi őket a munkák jó minőségben való elvégzésében.

A gépüzemeltetésnek ez a formája sok előnnyel jár, de egy-egy, egész éven át rendszeresen foglalkoztatható traktor üzemegységi kihelyezése máris ésszerűnek látszik.

A termelőegységek közötti kapcsolatok állandó kézbentartása érdekében több megbeszélést tartanak. Az elnök hetenként egyszer tart a törzskarával megbeszélést. Hetenként kétszer van munkaelosztó értekező, amelyen a főagronómus, az üzemegységvezetők, a gépesítési brigádvezető stb. vesznek részt. Az üzemegységvezetők minden nap tartanak munkaelosztó értekezőt a növénytermelési brigádvezetők részére.

A növénytermelés

A termelőszövetkezet *növénytermelése* tudományosan megalapozott, azt a nagyüzemi termelés fölényét biztosító módszerek alkalmazása jellemzi. Több kísérleti intézettel vannak állandó kapcsolatban, a tudomány eredményeit elsőként alkalmazzák gazdálkodásukban.

A *növénytermelés szerkezete* egyszerű, nem elaprózódott. A főbb növénycsoportok aránya az alábbi:

Kenyérgabona	33,5%
Takarmánygabona	11,1%
Kukorica	13,4%
Ipari növények (cukorrépa és kender)	11,5%
Borsó	6,8%
Évelő pillangós takarmány	15,7%
Egynyári takarmányok	6,5%
Egyéb (szántóföldi zöldség)	1,5%

Természeti adottságaiknak megfelelő növényfajtákat termesztenek. Emellett ésszerű növényi sorrendet dolgoztak ki a jó előveteményhatás és a munkaszervezés szempontjainak figyelembevételével.

Talajerő-gazdálkodásukkal megalapozták termésátlagaik folyamatos növekedését. Talajművelésük fő szempontja: a jó talajszerkezet kialakítása és a nedvesség megőrzése. Az istállótrágyát jól kezelik, évről évre mind nagyobb területen végeznek istállótrágyázást; ezt még vásárlás útján is bővítik. Szakszerűen és nagy adagokban alkalmazzák a műtrágyákat. Jól szervezett a vegyszeres gyomirtás és a növényvédelem is; központi növényvédő brigád végzi a növényvédelmi munkákat.

A növénytermelés gépesítése állandóan fejlődik; a repülőgépes munkák kivételével mindent saját gépeikkel képesek elvégezni. Céltudatosan haladnak az egyes növények termelésének teljes gépesítésében.

Ezek után érthető, hogy a termelőszövetkezet *termésállagai* országos viszonylatban is kiemelkedőek. *Búza*termésük 1966-ban 1979 kh átlagában 24,1 q, 1967-ben pedig 2100 kat. holdon 28 q volt. Az 1966. évi önköltség 133,60 Ft/q. *Kukoricatermelési* eredményük ugyancsak kitűnő: 1966-ban 790 kh átlagában 33,6 q szemes termés, alacsony, 82,97 Ft/q önköltséggel. *Cukorrépából* 300 kh átlagában 303 mázsás termést értek el, igen kedvező, 24,67 Ft/q önköltséggel. A *pillangós széna* átlagtermése 35 q volt.

A tiszaföldvári Lenin Tsz kollektívája valóban kibontakoztatta a szövetkezeti nagyüzem kereteiben rejlő lehetőségeket, terméseredményeivel bizonyítja annak fölényét. A gazdaság növénytermelésének *irányítását* üzemegységi, ezen belül pedig brigádszervezetek keretében szervezik.

A *főagronómus* készíti el az üzemegységi vetésterveket a munkaerő-helyzet figyelembevételével. A terv tartalmazza a technológiai kerettervet, az anyagfelhasználást táblákra lebontva, az egyes munkák különleges minőségi igényeit, a bérezési, illetve premizálási feltételeket.

Az üzemegységvezető készíti el a brigádtervet. A brigádterv a kapás-növényeket brigádtagokra bontja le.

A brigád itt nem alkalmi, hanem állandó kollektíva. Pontosak a munkakezdésben, jól kihasználják a munkaidőt, általában elmondható, hogy magas-fokú a munkafegyelem.

A gazdaságban eddig hagyományos munkaegység szerinti munkadíjazás volt, évek óta folyó előlegfizetéssel (munkaegységenként 25 Ft előleg). Az anyagi érdekeltség elvének jobb érvényesítése céljából a munkaegységet prémium egészítette ki. Az országos munkaegységkönyv tételeit gépesítési és egyéb adottságaik szerint módosították. Ez évben azonban a termelőszövetkezetben a készpénzdíjazásra kívánnak áttérni.

A növénytermelési dolgozók kellő foglalkoztatottsága egyik fő gondja a szövetkezet vezetőségének. Éppen ezért a gépesítés fejlesztésével egyidőben növelik a munkaigényes és egyben nagyobb hozamértéket adó kultúrák területét. A növénytermelési dolgozók átlagkeresete 23—24 ezer Ft körül mozog; nem sokkal marad el a gazdasági 27,5 ezer Ft-os átlagtól.

Az állattenyésztés

Az állattenyésztés üzemi jelentősége nem éri el a növénytermelését. Az állatsűrűség a közepesnél kisebb (18—19 sz. á./1 kh MMÖT), de abszolút számban mégis nagy ez az állatállomány és főleg nagy az állomány fajlagos hozama és tenyésztérteke.

A szarvasmarha-állomány kereken 1000 db. Ebből átlagosan 300 db a tehén. Egy tehén évi tejhozama 1966-ban 3591 liter volt. A tehenészet tbc-mentes, zárt törzstenyészet. Évente átlagosan 250—300 db hízómarhát adnak el, 1250—1300 q összszúlyban. Ennek 80%-a export minőségű.

A sertés-állomány átlagosan 3500 db körül mozog. 300 fehér hússertés kocájuk van, amelyeket cornwall kanokkal pároztatnak. Kocánként évente átlagosan 12 vágósertést értékesítenek. 1966-ban 3119 db-ot adtak el 3450 q összszúlyban. Egy kg súlygyarapodás önköltsége 1966-ban 10,40 Ft volt.

A baromfiállomány 8000 db törzsbarmfiból és évente kibocsátott 40 000 db, 10 hetes korában 1,15 kg-os pecsenyecsirkéből áll. Hampshire + Plymouth tojóállományuk átlagosan 185 db tojást hoz évente, 1,06 Ft-os önköltséggel. A tojásnak több mint felét tenyésztójaként értékesítik.

Mindezek alapján érthető, hogy az állattenyésztés irányítása központi-lag történik; a főállattenyésztő közvetlenül irányítja az állattenyésztési brigádvezetőket. A tenyésztéssel kapcsolatos irányítói, tervezői és nyilvántartási feladatokat pedig külön törzstenyésztő látja el.

Az értékesítés

Az értékesítés komoly feladat ebben az évben 43 millió Ft értékű árut termelő gazdaságban.

Jelenleg az értékesítés érdemi feladatait a növényi termékek vonatkozásában a főagronómus, az állati termékeknél pedig a főállattenyésztő

végzi megfelelő számú, a tényleges átadást végrehajtó személy segítségével. A szerződéskötések, a minőségi és átvételi feltételviták öhozzájuk tartoznak.

Az értékesítés feladatait ők ketten csak azért tudják ellátni, mert a termelőszövetkezet a helybeli piacon értékesített és a tagoknak juttatott termékek kivételével mindent állami vagy szövetkezeti felvásárló szervnek és konzervgyárnak ad el. Nem is kívánják a közvetlen értékesítést szorgalmazni, mert így nőne a kockázat, nem lehetne a nagytömegű árut biztosan, időben értékesíteni. Ugyanezen okból egész zöldségtermésüket közvetlenül konzervgyárnak adják át.

A háztáji gazdálkodás

A háztáji gazdálkodás szerepe a termelőszövetkezet tagjai szemében kisebb fontosságú, mint a termelőszövetkezeteknél általában. A tagság a közösből jelentős jövedelemmel rendelkezik. A korösszetétel kedvező, az átlagéletkor szempontjából tekintve (38—40 év) a tagság fiatal. Sokuknak majdnem 20 éves szövetkezeti múlt áll a háta mögött. Ezeknek a tényezőknél tudható be, hogy a tagok általában nem szívesen vesződnek a rendszeres, fegyelmezett és intenzív közös munkában töltött munkaidő után — pihenő- és szabad idejükben — a háztáji gazdálkodással.

Minden tag megkapja részét a forgóban művelt kukoricából, ami — hála a magas termésátlagoknak — tekintélyes (40—50 q) mennyiséget ad. Ennek értékesítése az állatot nem tartó tagokat komoly jövedelmekiegészítéshez juttatja, az állatot tartóknak pedig lehetőséget nyújt állataik kielégítő abrakellátására. Ezt a termelőszövetkezet megkönnyíti azzal is, hogy a háztáji kukoricáért cserébe baromfitápot juttat a baromfitartóknak. A tagok munkaegységeként meghatározott mennyiségű árpát és egyéb abrakot (1 kg árpa, 1/2 kg lucernaliszt), a marhatartók pedig szükséglet szerinti mennyiségű egynyári zöld- és szálas takarmányt vásárolhatnak, emellett teljesen az övék az általuk kaszált árok-, csatornapart és gátoldal szénatermése. E kedvezményeket azonban nem sokan veszik igénybe. Baromfitáp mindössze 50 q került háztájiba és az alkalmi kaszálók javarészét sem takarították be.

A tagok háztájiban előállított állati termékeik zömét az állam felé értékesítik, de nem a termelőszövetkezeten keresztül, hanem közvetlenül. A szerződések megkötésében a háztáji bizottság segíti őket, amennyiben a bizottság elnöke írja össze a szerződéskötési igényeket, és ő hozza össze a feleket.

Műszaki és szervezeti fejlesztés

A gazdaság továbbfejlődése érdekében a termelőszövetkezet vezetősége — számotvetve az új gazdaságirányítási rendszer követelményeivel — jelentős technikai és szervezeti fejlesztést tart szükségesnek. Mindenekelőtt nagy beruházások megvalósítását irányozták elő.

Ben
téséhez
öntözés
kertésze
öntözés
kezet ál
ad eleg
átlagok
trágyáz
növelés
öntözés
tenyész
bőségbe
sertésál
lett teh
épülete
Az
vették
Gé
majd a
Az
Szükség
mind
partne
sok ár
nek. E
adatok
adó fog
tásokra
Az
termel
keltség
vezető
sági ö

E
közös
eredet
A
seny,
ban. A

Beruházásaik legjelentősebb része az öntözéses gazdálkodás kiterjesztéséhez kapcsolódik. A Tisza II. öntözőrendszer keretében 2000 kh szántó öntözését vették tervbe. Az öntözött területen 200 kh-val növelik a zöldsgkertészetet. A cukorrépa és a kukorica mellett főként a takarmánynövények öntözésére koncentrálnak erőiket. Amint már említettük, a termelészövetkezet állatsűrűsége kicsi (18—19 sz. á./kh). Az alacsony állatállomány nem ad elegendő istállótrágyát a talajerő-visszapótláshoz. A mai magas termés-átlagok stabilizálása, de méginkább további növelése az 5—6 évenkénti trágyázással nem lehetséges; több szerves trágya kell tehát. Az árutermelés növelésének is az állattenyésztés a kívánatos és a szükséges területe. Az öntözés lehetővé teszi, hogy a csekély területi növekedés ellenére is az állattenyésztés takarmánybázisa majdnem megduplázódjék. A takarmánybőségből elsősorban szarvasmarha-létszámukat növelik, de emelni kívánják sertésállományukat is. Ezért a központi üzemegységben új 600 fh-es komplett tehenészeti telepet építenek, és bővítik a sertéstelepeket is új hizlalo épületekkel.

Az előzőek mellett új gépműhely, irodaház, üzemi konyha építését vették tervbe a következő években.

Gépesítésük továbbfejlesztésében elsősorban a takarmánytermelés, majd a cukorrépa- és a kukoricabetakarítás gépeinek beszerzése szerepel.

Az üzemi szervezet fejlesztése terén már a kezdeti lépéseket meg is tették. Szükségesnek ítélték ezt azért, mert az új gazdaságirányítási rendszerben mind a termelészövetkezet, mind a vállalatok önállósága kiteljesedik, partnereként más területeken működő vállalatok is szóba jöhetnek és mert sok ár is megegyezés kérdése lesz, az értékesítés és beszerzés gondjai megnőnek. Ezért a termelészövetkezet tervezett új szervezeti rendjében a feladatokat egy önálló üzemgazdasági osztályvezető és két kereskedelmi előadó fogja végezni. Az értékesítéssel kapcsolatos elemző, megalapozó számításokra pedig egy terv-statisztikust állítanak be.

Az egységesebb irányítás érdekében az egész termelőtevékenységet egy termelési osztályvezető fogja majd össze. Az üzemegységek nagyobb érdekeltisége és önállósága érdekében a főágazatvezetőket és az üzemegységvezetőket egymás mellé rendelik s bevezetik az üzemegységekben a gazdasági önelszámolást.

A BAKSAI EZÜSTKALÁSZ TERMELŐSZÖVETKEZET

E termelészövetkezet gyakorlatából most nem az egyébként példás közös gazdálkodást, hanem a közös és a háztáji gazdaságok között kialakított eredeti és követésre méltó kapcsolatot kívánjuk ismertetni.

A baksai Ezüstkalász Tsz a pécsi járás négy kisközségének, Baksa, Térsény, Tengeri és Siklósbodony parasztságát egyesíti a közös gazdálkodásban. A lankás, dombos lösztalaj a közepesnél jobb termőerejű. Baranya

megye déli részére jellemzően, fejlett állattenyésztő hagyományokkal rendelkező parasztság él itt.

A 392 tag 3882 kh közös területen (ebből 2960 kh szántó) fejlett, korszerűen gazdálkodó, jól gépesített, öntözéses kertészkedést is folytató nagyüzemet hozott létre. Az 1959-ben alakult tsz gazdálkodási eredménye 1962 óta ugrásszerűen növekedett. A jelenlegi vezető kollektíva ekkor került a termelőszövetkezet élére. Közös gazdálkodásuk színvonalát talán legjobban jellemzi, hogy 1966-ban az 1 kh termőterületre vetített termelési érték 8911 Ft-ot tett ki, az egy tagra jutó közösből származó jövedelem pedig 23 715 Ft volt.

A közös és a háztáji gazdaságok viszonya

A tagság életszínvonalának további emelése és az árutermelés fokozása érdekében azonban nem álltak meg a közös fejlesztésénél, hanem a párt politikájának megfelelően *célul tűzték ki a háztáji gazdaságok arányos fejlesztését is*. A termelőszövetkezet vezetőségét ebben a következő elgondolások vezették: kihasználni az üresen maradt paraszti istállókat, valamint a tagok állattenyésztői kedvét és hozzáértését, megélhetést adni a termelőszövetkezetben teljesértékű munkára már nem képes öreg tagoknak, újabb beruházás nélkül növelni az árutermelést és végül bizonyítani a parasztságnak, hogy a szövetkezeti gazdálkodás folyamatos életszínvonal-emelkedést képes biztosítani.

A háztáji és a közös gazdaság Baksán valóban szerves egység. A közös és a háztáji tevékenység mind nagyobb területen fonódik össze, és igen szerencsésen egészítik ki egymást. Ez az összekapcsolódás a szövetkezeti gazdálkodás mindkét oldalának jelentős eredményeket hozott. Fontos célkitűzésük a háztáji gazdálkodás intenzitásának növelése.

A termelőszövetkezet vezetősége a háztáji gazdálkodás mind nagyobb területén segíti a paraszti szorgalommal párosult fejlett termelési módszerek megvalósítását. Ennek érdekében a termelőszövetkezetben külön háztáji ügyekkel foglalkozó agronómus van beállítva, akinek a feladata a háztáji gazdálkodás szervezése, irányítása. A háztáji gazdálkodásból a közöst érintő minden probléma nála összpontosul, az ő feladata ezek megoldása is. A családi tervekben év elején rögzíti, hogy a tag milyen és mennyi munkát vállal a közösben, és cserében mit kér pénzben és terményben. Feltüntetik a családi tervben a háztáji állatok számát és a közös gazdaságon keresztül végzendő értékesítést is.

A termelés és értékesítés szervezése

Országos érdeklődést váltott ki a baksaiak kiemelkedő sikerű első akciója. *Az üresen álló istállókba összesen 15 800 db Nick-Chick tojót helyeztek ki, tagonként 200—300 db-ot.*

A termelőszövetkezet neveli fel a jércét 10 vagy 20 hetes korig. Ekkor átadja a tagnak készpénzért vagy tojásban törlesztendő hitelre. A tag

tyúkonk
désben.

szállítja,
ellátják
évi ered
17 dkg t
munkab

196
gált Har
magasab

A b
marhára
jelentős
biztos t
és egyél
kája sze

A t
szervezi.

A l
lebonyo
veszik á
termelő
a legkis

A t
értékesí
A háztá
a közös

Eredmény

Kin
kapcsol
1967-be

A l
18 600
Ft-ról 2
növeked
szövetk
gazdasá
szövetk
254%-k

A
közösb
közös
magas

tyúkonként 150 db tojás leadását vállalja a termelőszövetkezet felé szerződésben. A termelőszövetkezet saját keverőüzeméből a tojótápot házhoz szállítja, amellet a szövetkezet szakemberei segítik az ólak berendezését, ellátják az állategészségügyi tennivalókat és a szaktanácsadást. Az 1966. évi eredmények már igen jók voltak: egy tojó évi tojáshozama 227 db volt, 17 dkg tojásonkénti tápfelhasználás mellett. Az egy tyúkra jutó jövedelem, munkabér és haszon 80–100 Ft-ra tehető.

1967-ben lecserélték a négy falu egész háztáji tyúkállományát vérvizsgált Hampshire anyaggal, így mintaközségek lettek, és a tenyésztójas-felár magasabb jövedelmében részesülnek.

A baromfihoz hasonló termeltetési és értékesítési rendszert a *szarvas-marhára és a sertésre is* ki akarják terjeszteni. Ezekhez az ágazatokhoz is jelentős segítséget nyújt már most is a termelőszövetkezet, mindenekelőtt a biztos takarmánybázist. Nemcsak legelőt adnak, hanem táblából pillangós és egyéb zöldtakarmányt is. Takarmányvásárlásra a tag a teljesített munkája szerinti mértékben jogosult.

A termelőszövetkezet nemcsak a termelést, hanem az *értékesítést is szervezi*.

A háztájiban termelt minden állat, termék és termés értékesítését lebonyolítja. A termelőszövetkezet felvásárlói munkaidő előtt és után veszlik át az árut, a tagnak nincs időkiesése a piacozásra, teljes energiáját a termelőmunkára fordíthatja. Mindenekelőtt pedig előnyös árat kap, és még a legkisebb felesleget is értékesíteni tudja.

A termelőszövetkezet termékeinek zömét állami felvásárló szervezetnek értékesíti, de jelentős a saját bolthálózaton keresztül való értékesítés is. A háztáji termékek forgalmazása 1966-ban 250 ezer Ft nettó hasznot hozott a közös gazdaságnak.

Eredmények

Kimagasló eredményekkel járt a közös és a háztáji gazdálkodásnak ez a kapcsolata. Az árutojás mennyisége 1964 és 1966 között hétszeresére nőtt, 1967-ben pedig előreláthatóan 12-szeres lesz a növekedés.

A közösből kapott jövedelem egy tagra számítva az említett 3 év alatt 18 600 Ft-ról 23 700 Ft-ra, a háztájiból származó jövedelem pedig 13 900 Ft-ról 20 780 Ft-ra, együttesen számítva pedig 32 500 Ft-ról 44 500 Ft-ra növekedett. A magas háztáji jövedelem lehetővé tette, hogy a termelőszövetkezet bruttó jövedelméből nagyobb hányadot fordítsanak a közös gazdaság fejlesztésére. A tagok jövedelme 3 év alatt 36%-kal, a termelőszövetkezet tiszta vagyona 228%-kal, a halmozatlan termelési érték pedig 254%-kal növekedett.

A háztáji támogatása nem történik elvtelenül. A támogatás feltétele a közösben végzett jó munka. A nagy háztáji jövedelem megteremtése csak a közös részére végzett megfelelő munkateljesítés árán lehetséges. Ezért a magas háztáji jövedelem nem gyengítette, sőt inkább erősítette a tagok

közöshöz való kapcsolatát. A tagok tudják, hogy eredményes háztáji gazdálkodásuknak nemcsak szervezője, de anyagi megalapozója is a közös gazdaságuk.

A baksai Ezüstkalász Termelőszövetkezet tagsága és vezető kollektívája által kitűzött elképzelések valóra váltak: a háztáji és a közös gazdaság szerves kapcsolatán keresztül jelentősen nőtt a tagság jövedelme, vagyonát tekintve is erősödött a közös gazdaság és újabb beruházások nélkül emelkedett az árutermelés.

Pósvai Lajos dr. — Ács Rudolf

A gazdasági mechanizmus jogi kérdései a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben

Szerkesztette: dr. Nagy László

Terjedelem: 242 oldal

Ára kötve: 29,— Ft

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

Dr.
verseny
szóló, a C
déseket v
helytálló
együtt e
mind a g
módjána
tölt be.

A t
szükségs
járásonk
azonban
nyi közö
kezet —
utóbbi é
részletes
helyezés
tipikus.

Ter
ként az
egy rés
tűntetté
nek, mé
tak a ve

* LÁ
fejlesztésér